

رام - بیستم و یکم مهر

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

بیست و یکم مهر

روز سه شنبه بیست و یکم مهر سال ۱۲۸۷ جنگ میان مشروطه‌خواهان و مستبدان در محله‌ی دوه‌چی تبریز که به آزادیخواهان پیوسته بود بالا گرفت و به شکست مستبدان منتهی شود. شجاع نظام مرندی که رهبر این گروه بود به صوفیان گریخت و از آنجا راه کاروانهایی که به تبریز آذوقه می‌بردند را بست. با این همه شکست خورد و تا دو سال بعد مشروطه‌خواهان محمدعلی شاه مستبد را از قدرت برکنار کرده بودند. در این هنگام (۱۲۸۹) غوغای جنگ جهانی اول به تدریج بر می‌خاست و انگلیسی‌ها خطر اصلی به حساب می‌آمدند. آنان در این روز بابت امنیت جنوب به دولت اولتیماتوم دادند و هدفشان آن بود که نیروی پلیس جنوب را با ۱۲۰۰ سرباز به خرج گمرک ایران و زیر فرمان خودشان در آنجا تجهیز کنند.

در همین روز به سال ۱۲۹۹ ژنرال چمپین فرماندهی قوای انگلستان در ایران برکنار شد و به جای وی ژنرال ادموند آیرونساید تعیین گردید، که جوانترین ژنرال در ارتش انگلستان بود و به زودی به خاطر رابطه‌ی دوستانه‌ای که با رضا خان پیدا کرد در تاریخ ایران نقشی سرنوشت‌ساز ایفا کرد. این ارتباط تا شش سال بعد به شاه شدن رضا خان منتهی شده بود و در این روز به سال ۱۳۰۵ دولت اعلام کرد قانون نظام اجباری از دهم آبان ماه همان سال به مرحله‌ی اجرا گذاشته می‌شود.

در سال ۱۳۳۱ دولت نظامی فرمان بازداشت سرلشگر حجازی و برادران رشیدیان را صادر کرد، و سال بعد (۱۳۳۲) به دنبال بالا گرفتن نهضت ملی شدن نفت سه تن از نمایندگان جمهوری خواه کنگره امریکا به تهران وارد شدند. یک سال بعدش (۱۳۳۳) محاکمه دوازده نفر افسران دسته دوم سازمان نظامی حزب توده

آغاز شد. در ۱۳۰۰ شوروی، ارمنستان، گرجستان، آذربایجان شوروی و ترکیه در گرس عهدنامه‌ای بستند و مرز میان خود را تثبیت کردند، و در ۱۳۰۲ آنکارا به جای استانبول پایتخت ترکیه شد.

در بیست و یکم مهر سال ۴۵ میلادی کلودیوس امپراتور روم (تصویر بالا، چپ) احتمالاً در اثر سمی که همسرش به خوردش داده بود درگذشت. پسرخوانده‌اش نرو به جای او به قدرت دست یافت. در ۴۰۹ میلادی قبایل ایرانی آلان و متحدان واندال‌شان از کوه پیرنه گذشتند و به اسپانیا حمله کردند، و در ۶۸۶ هجری خورشیدی فیلیپ منصف شاه فرانسه در یک شب صدها شهسوار معبدی را دستگیر کرد. این شهسواران مدت‌ها زیر شکنجه بودند تا به ارتداد اعتراف کنند و بعد هم زنده زنده سوزانده شدند (تصویر بالا، راست).

در ۱۱۵۴ نیروی دریایی آمریکا تاسیس شد و در ۱۱۷۱ سنگ بنای کاخ سفید در واشینگتن دی سی نهاده شد. در ۱۱۷۲ قوای پروسی و اتریشی در اولین نبرد ویسمبورگ بر انقلابیون فرانسوی پیروز شدند. شمار سربازان فرانسوی بیش از پنجاه هزار و شمار آلمانی‌ها بیش از چهل هزار تن بود، و در ۱۱۹۱ در نبرد بلندیهای کوینستون که نزدیک اونتاریو درگرفت قوای متحد بریتانیایی و کانادایی و سرخپوست سپاهیان

مهاجم آمریکایی را شکست دادند و عقب راندند. در ۱۳۰۰ هم مکزیک اعلام استقلال کرد و نظام سیاسی اش را امپراتوری دانست.

نبرد بلندیهای کوینستون

در سال ۱۳۲۲ طی جنگ جهانی دوم دولت جدید ایتالیا به متفقین پیوست و به آلمان اعلان جنگ داد، در ۱۳۲۳ ارتش سرخ ریگا پایتخت لاتویا را تصرف کرد، و در ۱۳۲۵ فرانسه پس از سرنگونی دولت ویشی که هوادار نازیها بود، قانون اساسی اش را بازنویسی کرد و جمهوری چهارم آغاز شد، در ۱۳۶۹ هم قوای سوریه دولت لبنان را سرنگون کردند و میشل عون را برکنار کردند و به این ترتیب جنگ داخلی لبنان پایان یافت (تصویر زیر).

آگهی سازمان بناء بئريت

وست مینستر

خبر معجزه‌ی آفتاب در روزنامه

این روز با چندین رخداد مذهبی نیز مقارن بوده است. در ۶۴۸ هجری خورشیدی کلیسای وست مینستر ساخته شد، در ۱۲۲۲ هنری جونز و یازده نفر دیگر سازمان بناء بئريت (فرزندان عهد) را در نیویورک تاسیس کردند که قدیمی‌ترین سازمان مدرن یاری‌رسانی به یهودیان است، و در ۱۲۶۰ خبرنگاری به نام الیعازر بن یهودا و دوستانش برای نخستین بار زبان عبری را برای گفتگو با هم به کار بردند. عبری تا پیش از آن زبانی مرده بود و تنها برای اجرای مراسم مذهبی کلیمیان کاربرد داشت.

جالبتر از همه این که در همین روز به سال ۱۲۹۶ در جریان واقعه‌ی موسوم به معجزه‌ی آفتاب (O *Milagre do Sol*)، نزدیک به هفتاد هزار نفر که در پی پیشگویی سه کودک چوپان درباره‌ی ظهور مجدد مریم مقدس در نزدیکی مرکز زیارتی فاطمه (فاتیما) در پرتغال گرد آمده بودند، ادعا کردند به مدت ده دقیقه شاهد معجزه‌ای بوده‌اند که در قالب رفتار غیرعادی خورشید نمود یافته است. کلیسای کاتولیک این معجزه را پذیرفت و تقدیس کرد و در ۱۳۳۰ سخنگوی پاپ پیوس دوازدهم گفت که او هم چنین معجزه‌ای را در واتیکان دیده است. ایراد کار در آنجا بود که هرکس این معجزه را به شکلی دیده بود. برخی می‌گفتند خورشید در آسمان حرکتی غیرعادی کرده و رقصیده یا زیگزگاک حرکت کرده و برخی دیگر دیده بودند که اشعه‌هایی

رنگارنگ از خورشید بر زمین می‌بارد و گواهان دیگر برداشتهای دیگری هم از واقعه داشتند. با توجه به این که عکسهایی از مردم و آسمان در آن روز در دست داریم (تصاویر زیر) و هیچ یک از آنها پدیده‌ی جوی غیرعادی‌ای را نشان نمی‌دهد، امروز تحلیل دانشمندان آن است که جمعیت به خاطر خیره نگریستن به خورشید و تلقین مذهبی مقدماتی‌شان به خاطر خیرگی چشم چیزهایی متفاوت را دیده و تفسیرهایی متفاوت از آن کرده‌اند. به هر روی این معجزه تاثیر چشمگیر بر تقویت پایگاه مردمی کیش کاتولیک و اثرگذاری سیاسی معاصرش داشت.

روز بیست و یکم مهرماه از سوی دیگر به خاطر تراکم زیاد سانحه‌های هوایی نیز جالب توجه بوده است. در ۱۳۵۱ سقوط یک هواپیمای ایلوشین در نزدیکی مسکو به مرگ ۱۷۴ تن منتهی شد، در همین روز

هواپیمای نیروی هوایی اوروگوئه در آند به کوه برخورد کرد و ۱۹ نفر بازماندگان ناگزیر از گوشت همسفرانشان تغذیه کردند تا ده روز بعد نجات یافتند (تصویر روبرو)، در ۱۳۵۵ سقوط یک هواپیمای بوئینگ ۷۰۷ خط هوایی بولیوی در نزدیکی سانتا کروز به مرگ صد تن منتهی شد، و در ۱۳۷۱ یک هواپیمای آنتونوف در نزدیکی کیف سقوط کرد و هشت تن را کشت.

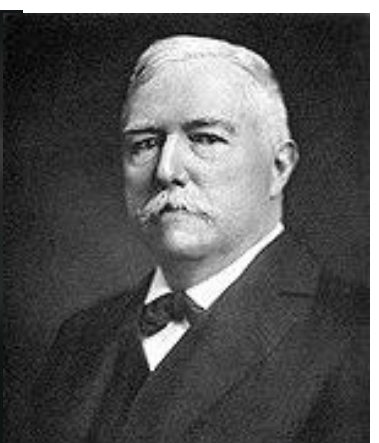
در این روز چند کشف و قرارداد علمی هم واقع شده که آن هم به آسمان و دنیای مینوی می‌مربوط می‌شود. در ۱۱۵۲ شارل مسیه اخترشناس فرانسوی کهکشان مارپیچی را کشف کرد، در ۱۲۶۳ کنفرانس جهانی نصف‌النهار تصمیم گرفت نصف‌النهار گرینویچ را مبدأ فرض کند، و این حدود دو و نیم هزاره پس از آن بود که ایرانیان در سیستان امروز محور نیمروز را با همین ترتیب تعیین کرده بودند که در شمال از آتشکده‌ی نوبهار بلخ عبور می‌کرد. این مبدأ تا بیش از دو هزاره در جهان قدیم رواج داشت و از این نظر هم کهتر و هم بادوامتر از محور صد و سی ساله‌ی گرینویچ است. در ۱۲۷۱ هم ادوارد امرسون بارنارد برای اولین بار به کمک عکسبرداری یک شهابسنگ (D/1892 T1) را کشف کرد. دو رخداد جالب دیگر این روز آن که در ۱۳۴۶ اولین عکس میکروسکپ الکترونی از ویروس ابولا گرفته شد، و در ۱۳۷۳ کنزابورو اوته نوبل ادبیات را برد

اليعازار بن يهودا

کهکشان مارپیچی

ادوارد امرسون بارنارد

یوزف تیتو (۱۲۶۶) و مارگارت تاجر (۱۳۰۴) در این روز زاده شده‌اند و نیچی‌رن راهب بودایی ژاپنی (۶۶۱)، نیکولاس مالبرانش فیلسوف فرانسوی (۱۰۹۴)، آرتور دو گوینو (۱۲۶۱)، شوریده‌ی شیرازی شاعر (۱۳۰۵) و کیشور کومار موسیقی‌دان هندی (۱۳۶۶) در این روز درگذشته‌اند.